

РЕЙ БРЕДЪРИ ЩУРЕЦА

Превод от английски: Деница Минчева, 2016

chitanka.info

Като се замисля, не се сещам да е имало време, когато Щуреца да не е танцувал. Щурец, разбира се, заради щурите му танци. Онези дни, в края на тридесетте, бяха последните за нас в училище и първите в огромния свят, където трябваше да търсим работни места, които дори още не бяха разкрити. Спомням си как Щуреца (истинското му име беше Бърт Баджли), при последното общо събрание на нашия клас в училищния салон преди дипломирането, под дивните звуци на един джаз бенд, внезапно скочи и затанцува с невидима партньорка наред пътеката между седалките. Това взриви залата. Никога не сте чували такива викове и аплодисменти. Диригентът на бенда, поразен от безпаметното щастие на Щуреца, даде сигнал да се изсвири бис. Щуреца повтори танца си и ние всички отново избухнахме. След това бендът изсвири „Благодаря за спомените“ и ние всички я изпяхме заедно, докато по лицата ни се стичаха сълзи. Никой в годините след това не би могъл да забрави как Щуреца танцуваше на пътеката в залата — със затворени очи, с ръце, обвити около невидимата си дама, а краката му задвижвани не от тялото, а от самото сърце. Накрая никой, дори музикантите, нямаше желание да си тръгне. За момент просто останахме в онзи свят, който Щуреца беше създал, защото няхмахме никакво желание да излезем навън, в другия свят, който ни очакваше.

Около година по-късно Щуреца ме видя на улицата, спря малката си спортна кола и ме покани у тях на по хотдог и кола. Аз скочих в колата и ние потеглихме. Гюрукът беше спуснат, вятърът брулеше лицата ни и Щуреца говореше ли говореше, надвикваше се с вятъра, за да ми разкаже за живота и за нашето време, и за това, което искал да ми покаже в гостната си... а също в трапезарията, кухнята и спалнята.

И какво все пак трябваше да видя?

Трофеи. Големи и малки, златни, сребърни и месингови трофеи с неговото име изписано върху всичките. Трофеи от състезания по танци. Бяха навсякъде — по пода около леглото му, на кухненския плот, в банята, но в гостната, особено в гостната, бяха струпани като напаст от скакалци. Толкова бяха много, по полицата над камината, по библиотечните рафтове вместо книги, по пода, че човек едва успяваше да се провере между тях, без да закачи и събори някой. Според него беше натрупал общо — той затвори очи и наклони глава, докато ги сметне — около триста и двадесет награди, което означаваше, че е

получавал по един трофей кажи-речи всяка вечер през последната година.

— Всичко това — изумих се аз, — само откак завършихме училище?

— Направо съм върхът, а? — провикна се Щуреца.

— Върхът на сладоледа! И с коя партньорка спечели всички тези състезания?

— Не партньорка, а партньорки — поправи ме Щуреца. — Общо триста, плюс-минус десетина. Триста жени за триста вечери.

— Но къде намери триста танцьорки, достатъчно талантиливи да печелят състезания?

— О, те не бяха талантиливи, нито пък чак толкова опитни — каза Щуреца, докато се любуваше на колекцията си. — Бяха най-обикновени сносни танцьорки. Аз спечелих наградите. Аз ги направих наистина добри. И всеки път, когато танцувах с някоя от тях, хората ни отстъпваха целия дансинг. Всички спираха, за да гледат нас, а ние танцувахме, сякаш бяхме съвсем сами и сякаш танцът никога нямаше да свърши — той млъкна за момент, изчерви се и поклати глава. — Извинявай. Нямах намерение да се фукам.

Но аз и сам виждах, че това не беше фукане, а самата истина.

— Искаш ли да знаеш как започна всичко? — попита Щуреца, като ми подаде хотдога и колата.

— Не ми казвай, всичко ми е ясно — отвърнах аз.

— Но откъде може да знаеш? — изгледа ме той изненадан.

— Беше онова последно събрание в училищния салон, нали? Накрая изсвириха „Благодаря за спомените“, но точно преди това...

— „Изгъркаляй бурето“...

— „Бурето“, точно така, и ти се разтанцува като луд пред бога и хората.

— И изобщо не съм спирал — довърши мисълта ми Щуреца, притворил очи, отдаден на спомените.

— Значи животът ти е уреден.

— Освен ако не се случи нещо — съгласи се той.

Това, което се случи, разбира се, беше войната.

Помня, че последната година в училище, какъвто бях емоционален, бях направил списък със сто шестдесет и петте си най-добри приятели. Представяте ли си? Сто шестдесет и пет, ни повече, ни по-малко, най-добри приятели. Добре че не съм го показвал на никого. Щяха да ме скъсат от бъзици.

Както и да е. Войната дойде и отмина и отнесе със себе си двадесетина от приятелите в онзи списък, а останалите потънаха вдън земя или отидоха на изток да разпускат в Малибу и Форт Лодърдейл. Щуреца също беше в списъка, но ми отне половин живот да проумея, че изобщо не съм го познавал. Дотогава ми бяха останали пет-шест приятели и няколко жени, към които можех да се обърна при нужда. Точно тогава, докато вървах по булевард Холивуд един съботен следобед, чух някой да ми подвиква:

— Хей, какво ще кажеш за хотдог и кола?

Щуреца, помислих си аз, преди още да съм се обърнал. И наистина беше той. Застанал на Алеята на звездите^[1], стъпил върху Мери Пикфорд^[2], точно пред Рикардо Кортес^[3] и зад Джими Стюарт^[4]. Беше се разделил с част от косата си и си беше набавил допълнителни килограми, но си беше Щуреца и аз бях безкрайно щастлив да го видя, но явно реакцията ми му се стори твърде бурна, защото ентусиазмът ми го смути. Тогава забелязах, че костюмът му е бил нов твърде отдавна и че ризата му беше протрита, ако и да си беше вързал вратовръзката акуратно. Той стисна ръката ми и двамата намерихме едно капанче, където да хапнем хотдог и кола на крак.

— Все така ли си на път да се превърнеш в най-великият писател на света? — попита Щуреца.

— Работя по въпроса — отвърнах.

— Не се и съмнявам — каза той, явно без насмешка. — Винаги си бил много добър.

— Същото се отнася и за теб.

Изглежда думите ми улучиха болно място. Той спря да се храни за момент и отпи от колата.

— Да, сър — каза накрая. — Да, така беше.

— Боже, още помня онзи ден, когато ми показа всички онези награди. Каква колекция само? Какво стана с...

Той отговори, преди да си довърша въпроса.

— Някои са прибрани някъде. Някои останаха при първата ми жена. С повечето се разделих.

— Съжалявам да го чуя — казах му и бях съвсем искрен.

Щуреца ме изгледа въпросително.

— Ти пък за какво има да съжаляваш?

— Знам ли, защото ми се струваше, че те са неразделна част от теб. Да си призная, последните години не съм се сещал често за теб, но винаги, когато се случи, си те представям затънал до колене сред всички онези купи и статуетки в гостната, в кухнята и даже в гаража!

— Проклет да съм — възкликна той. — Каква памет имаш само.

Довършихме си колата и почти стана време да се разделим. Аз обаче не можах да се удържа, даже и да виждах, че Щуреца е наедриял през годините.

— Кога... — започнах и млъкнах.

— Кога какво? — подкани ме той.

— Кога — произнесох аз бавно, — си танцувал за последно?

— Преди години.

— Но колко време има оттогава?

— Десет години. Петнадесет. Може би двадесет. Да, по-скоро двадесет. Вече не танцувам.

— Не я вярвам тая работа! Щуреца да не танцува? Няма начин!

— Вярно е. И танцовите ми обувки се изгубиха някъде. А не можеш да танцуваш по чорапи.

— Че защо не? Човек и бос може да танцува!

Това успя да го разсмее.

— Ама си те бива и теб. Е, драго ми беше да се видим. — Той се запъти към изхода. — Много ти здраве, господин гений...

— Не бързай толкова — излязох с него отвън, а той взе да се оглежда в двете посоки, сякаш улицата беше пълна с коли. — Знаеш ли какво винаги ми се е искало да видя, а така и не успях? Ти нали се хвалеше, че си извел триста най-обикновени момичета на дансинга и си превърнал всяка една от тях в същинска Джинджър Роджърс^[5] за пет минути. Но аз съм те виждал да танцуваш само веднъж в училищния салон през '38-ма година, така че не ти вярвам.

— Ама как така? Нали видя трофеите?

— Може да си измислил всичко — упорствах аз, като гледах смачкания му костюм и протритите маншети. — Всеки може да се

купи една камара трофеи и да си сложи името на тях.

— Мислиш, че съм те излъгал? — провикна се Щуреца.

— Точно така мисля, да!

Щуреца погледна към улицата, обратно към мен и пак към улицата, сякаш се чудеше дали да избяга или да се развика.

— Ама какво ти става? — каза накрая. — Защо ми говориш така?

— И аз не знам — признах си аз. — Просто може никога повече да не се видим и аз може да нямам друг шанс да попитам, нито ти да ми докажеш. След всичкото това време искам да видя с очите си за какво става дума. Искам пак да те видя да танцуваш, Щурец.

— А не — отвърна той. — Забравил съм как.

— Не ми ги разправяй тия. Главата ти може да е забравила, но тялото знае как. Сигурен съм, че още днес можеш да отидеш на следобедните танци в хотел Амбасадор и да им скриеш шапката, както преди. След като ти излезеш на дансинга, никой друг не танцува, всички спират и те гледат... точно като преди тридесет години.

— Не — каза Щуреца и отстъпи, но веднага пристъпи обратно напред. — Не, не.

— Избираш си някоя непозната, което и да е момиче от всички присъстващи, повеждаш я за ръка, прегръщаш я и я завърташ в танца, сякаш танкувате върху лед, докато тя се изгуби в същински райски блян.

— Ако така пишеш, никога нищо няма да продадеш — скастри ме Щуреца.

— Обзалагам се, че можеш, Щурец.

— Аз не приемам облози.

— Добре де, тогава се обзалагам, че не можеш. Бог да ми е на помощ, обзалагам се, че вече никак не те бива.

— Ама я чакай малко — спря ме той.

— Сериозно говоря. Веднъж завинаги си приключил с танците. Обзалагам се. Какво ще кажеш?

В очите на Щуреца се появи особен блясък и той се изчерви.

— На колко се обзалагаме?

— Петдесет долара!

— Ама аз нямам...

— Тридесет тогава. Двадесет! Поне толкова можеш да си позволиш да изгубиш, нали?

— Кой е казал, че ще изгубя, по дяволите?

— Аз казвам. Двадесетачка. Обзалагаме ли се?

— Хвърляш си парите на вятъра.

— Не, ще победа със сигурност, защото ти не можеш да танцуваш за пет пари.

— Дай да видя парите — провикна се Щуреца, вече сериозно надъхан.

— Ето!

— Къде ти е колата?

— Нямам кола, така и не се научих да шофирам. Твоята къде е?

— Продадох я. Боже, нямаме кола. Е, как ще стигнем до хотела?

Обаче стигнахме. Взехме такси, аз го платих и, преди Щуреца да е успял да се осъзнае, го избутах през фойето на хотела в залата за танци. Беше хубав летен следобед. Толкова хубав, че залата беше пълна с мъже на средна възраст и техните съпруги, няколко младежи и техните приятелки и колежанчета, които изглежда се чувстваха съвсем не на място сред тази старомодна музика от отминало време. Ние заехме последната свободна маса и когато Щуреца направи един последен опит за протест, аз му натиках в устата сламката на една маргарита^[6].

— Защо ми причиняваш това? — все пак се възпротиви той.

— Защото ти беше един от сто шестдесет и петте ми най-близки приятели — заявих му аз.

— Ние никога не сме били приятели — възрази Щуреца.

— Е, днес сме. Слушай, свирят *Лунната серенада*. Винаги съм я харесвал. Аз самият не танцувам, с два леви крака съм, но ти ставай, Щурец!

Той вече беше на крака и се поклащаше.

— Коя избираш? — попитах аз. — Ще се намесиш между някоя от двойките или ще избереш някоя дама от онази маса, където има само жени? Предизвиквам те да избереш най-малко подходящата и да ѝ покажеш как се прави, а?

Това му беше достатъчно. Като ми отправи поглед изпълнен с упрек, той се втурна сред красивите рокли и елегантните костюми и се заозърта. Накрая очите му попаднаха на една маса, където седеше жена на неопределена възраст, скръстила ръце в скута си, със слабо и бледо

лице, наполовина прикрито зад шапка с широка периферия. Изглеждаше сякаш е чакала някого, който така и не се е появил.

Тази ще е, помислих си.

Щуреца ме погледна и аз кимнах. В следващия момент той ѝ се поклони и я заговори. Изглежда тя не танцуваше, не знаеше как да танцува, не искаше да танцува. *О, да*, изглежда казваше той. *О, не*, настояваше тя. Щуреца се извърна към мен, както държеше ръката ѝ, и ми намигна многозначително. Тогава, без да я поглежда, той я подхвана за ръката, вдигна я от мястото ѝ и я изведе на дансинга с едно гладко движение.

Какво мога да кажа? Как да го опиша? Преди всички онези години Щуреца не се беше фукал. Беше казал истината. Веднъж щом попадна в ръцете му, момичето сякаш стана безтегловно. Докато завършат първия си сложен кръг по дансинга, тя изглежда вече се носеше лека като дантела и той трябваше да я придържа, за да не полети. Приличаше на колибри в човешка длан — твърде леко, за да усетиш теглото му, само чувстваш сърцето му, което бие лудо в отговор на докосването. Тя пристъпваше напред и се въртеше, и отстъпваше обратно, а Щуреца я водеше и я направляваше, и я насърчаваше и той вече не изглеждаше на петдесет, а отново на осемнадесет. Тялото му си беше припомнило това, което умът му смяташе за отдавна забравено, и беше успяло да се освободи от земното притегляне. Той носеше и себе си, както и нея, с безгрижната лекота на любовник, който знае какво ще се случи в следващия час и в настъпващата нощ.

И ето че се случи. След минута — минута и половина дансингът опустя. Докато Щуреца и непознатата му дама се въртяха в своя танц, всяка друга двойка застина. Диригентът едва не забрави да отмерва темпото, а музикантите, сякаш изпаднали в транс, се наведоха над инструментите си, за да видят как Щуреца и новата му любов се въртят и носят без да докосват пода.

Когато серенадата свърши, последва момент на пълно затишие и после всички избухнаха в луди аплодисменти. Щуреца ги насочи всичките към дамата и ѝ помогна да направи реверанс, а после я отведе до масата, където тя седна със затворени очи, неспособна да повярва какво се беше случило. Но Щуреца вече се беше върнал на дансинга, този път с нечия съпруга, която беше взел на заем от близката маса. Този път никой дори не опита да излезе заедно с тях.

Щуреца и чуждата съпруга се въртяха и въртяха и този път дори той беше притворил очи.

Аз станах и оставих двадесет долара на нашата маса. Все пак, той беше спечелил облога.

Защо ми трябваше да го правя? Ами, не можех да го оставя да танцува сам насред пътеката в училищната зала, нали?

На излизане погледнах назад. Щуреца ме видя и ми помаха. Очите му бяха насълзени, точно като моите. Чух някой наблизо да казва: „*Ей, само го вижте този!*“

Боже, помислих си, ами че той ще танцува цяла нощ.

Аз имах сили единствено за разходка.

Така че излязох навън и тръгнах пеш, докато отново се почувствах на петдесет. Слънцето залязваше и ниската юнска мъгла се простираше над Лос Анджелис.

Онази нощ, преди да заспя, си пожелах, когато Щуреца се събуди сутринта, да открие пода около леглото си затрупан с трофеи.

Или поне да се обърне в леглото и да открие една още по-голяма награда, тиха и мила, положила глава на възглавницата до него, достатъчно близо, да се протегне и да я докосне.

[1] Алея на звездите (Алея на славата) — тротоар, разположен по протежение на булевард „Холивуд“ в Холивуд, Лос Анджелис, с имената на известни действителни или измислени личности, които са допринесли за развитието на развлекателната индустрия. — Бел. moosehead ↑

[2] Мери Пикфорд (1893–1979) — канадска актриса, носител на „Оскар“ за „най-добра женска роля“ през 1929 година, една от най-големите звезди на нямото кино. — Бел. moosehead ↑

[3] Рикардо Кортес (1899–1997) — американски киноактьор — Бел. moosehead ↑

[4] Джими Стюарт (1908–1997) — американски киноактьор — Бел. moosehead ↑

[5] Джинджър Роджърс (1911–1995) — американска актриса, танцьорка и певица, носителка на Оскар. — Бел. moosehead ↑

[6] Маргарита — алкохолен коктейл на базата на текилата. Основно се състои и от сока на зелен лимон (лайм) и портокалов ликьор. — Бел. moosehead ↑

Разказът се публикува за пръв път на български език в „Моята библиотека“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.